

Miljø samskabelses case

– *Nye løsninger kan lede til innovation*

Indledning

En medarbejder fra Tønder Kommune bliver sendt ud til en virksomhed, som har et biogasanlæg. Medarbejderen skal på baggrund af lovgivningen redegøre for BAT- (Bedst Anvendelig Teknologi) vilkår og virksomheden er forpligtet til at indarbejde nye BAT-vilkår. Medarbejderen inspicerer virksomheden og kan konkludere, at virksomheden ikke lever op til vilkår i miljøgodkendelse om, at biomassen skal overdækkes med plast. I stedet har virksomheden overdækket biomassen med et lag støv fra foderstof, som indeholder småkorn. Støvet er et rest/spildprodukt fra en anden virksomhedsproduktion i forbindelse med, at de renser korn. Støvet ligger som et tilsyneladende tæt lag over biomassen. Som udgangspunkt overholder virksomheden ikke reglerne på området, og det ville derfor være det nemmeste for medarbejderen at konkludere, at den nuværende løsning ikke kan lade sig gøre og insistere på, at virksomheden skal bruge plastik i stedet.

Nysgerrighed på sagen

Medarbejderen vælger dog, at forholde sig åbent og nysgerrigt til den nye løsning. Dette indebærer, at medarbejderen spørger ind til den nye løsning og undersøger sagen nærmere. Det vurderes umiddelbart, at laget af støv resulterer i, at biomassen i form af husdyrgødning ikke lugter. Den majsensilage, der bliver brugt som biomasse, bliver også vurderet til at have en god kvalitet. Hvis løsningen skal godkendes, vil det selvfølgelig kræve en mere dybdegående undersøgelse – herunder skal det vurderes i hvor høj grad ammoniakken fra biomassen siver ud af støvisoleringen, når det eksempelvis regner. En mulig relevant aktør, som har mulighed for at lave den rette undersøgelse kunne være SEGES Innovation, som er en privat og uafhængig forsknings- og udviklingsorganisation inden for landbrugs- og fødevarerområdet. Medarbejderen beslutter sig for at inddrage denne aktør i processen for at undersøge sagen nærmere. Det betyder at dette kan blive et projekt, som SEGES skal søge midler til eventuelt gennem Grønt Udviklings- og DemonstrationsProgram (GUDP). På den måde kan den lokale løsning blive et udgangspunkt for generel innovation på området.

Udforskning af løsninger

Medarbejderen er derefter opmærksom på at udforske de mulige løsninger i forhold til at isolere biomassen sammen med borgeren. Kan man med fordel isolere biomassen med en kalkblanding i stedet for støvblandingen og opnå samme fordele? Kan vi justere på den nuværende støvblanding, så den isolerer biogassen bedre?

Det er dog også relevant for medarbejderen at holde isoleringen af biogassen vha. støvblandingen op imod standard-alternativet – nemlig isolering af biomasse ved brug af plastik. I forhold til vurderingen af de to løsninger, er det tydeligt, at støvblandingen har en række fordele: Støvblandingen bliver ikke til affald, men bliver derimod brugt til produktion af biogas i biogasanlægget. Plastikoverdækning er derimod et spildprodukt, som regelmæssigt skal udskiftes. En plastikoverdækning af biomasseprodukter kan formentligt højst bruges én gang og udskiftes hver gang der kommer ny biomasse på pladsen hvilket kan være flere gange om året. På den måde vurderer medarbejderen, at borgerens løsning også taler ind i en generel klimamålsætning for Tønder Kommune om at reducere brugen af plastik. Derudover er støvblandingen langt billigere at "indkøbe" for virksomheden end plastikoverdækning. Det er samtidig nemmere rent praktisk for virksomheden at isolere biogassen med støvblandingen end med plastik, da det ikke skal tages af.

Lovgivning på området

Overdækning af husdyrgødning og ensilage på landbrug er reguleret af bekendtgørelser, der gælder landbrug. Her er der regler for, at det skal overdækkes med et for fugt uigennemtrængeligt materiale. Da biogasanlægget ikke er et landbrug, gælder disse regler dog ikke her. Selvom støvblandingen har en række fordele mangler medarbejderen stadig at udforske, hvorvidt løsningen er mulig inden for lovens nuværende rammer samt bekendtgørelser på miljøområdet. Det skal vurderes/undersøges om løsningen kan opfylde lovens formål – er den i overensstemmelse med principperne på området? Det er også en mulighed, at løsningen ikke er i overensstemmelse med enten loven eller en bekendtgørelse på området. Her kan det være relevant at overveje, om det vil kræve en ændring i en bekendtgørelse før løsningen kan implementeres. Hvis dette er tilfældet, vil det betyde at Miljø Ministeriet skal inddrages. Hvis der er tale om, at selve loven skal ændres, er det en længere proces, hvor Folketinget skal inddrages.

Medbestemmelse

Der er et tydeligt element af medbestemmelse i denne sag, da det er virksomheden selv, der har fundet på og valgt støvblandingen som et alternativ til plastikoverdækningen. Virksomheden vil også selv skulle være med til at beslutte, om de vil bruge plast som overdækning, eller de vil indgå i et forsøg og en undersøgelse om støvblanding fra foderstof, samt hvorvidt andre produkter kan anvendes som overdækning af biomasser.

Medansvar

Fremadrettet kræver løsningen at virksomheden tager medansvar for at bruge løsningen på en større skala. Det kan eksempelvis være afgørende for virksomheden, at støvblandingen kan bruges som overdækning på samtlige former for biomasser virksomheden bruger:

- Hønsemøg
- Dybstrøelse fra kvæg
- Majsensilage

Virksomheden skal sammen med en rådgiver forpligte sig på at undersøge, hvordan støvblandingen evt. kan bruges som overdækning af biomassen, og hvorvidt løsningen overholder reglerne på området for hver type af biomasse. Herunder er det vigtigt at undersøge eventuelle spildevandsproblemer i forhold til løsningen og om der er yderligere fordampning fra biomasserne.

Kommunen bidrager samtidig til den nye løsning ved at:

I) undersøge lovgivningen på området – opfylder løsningen de krav, der er på området for at beskytte natur og mennesker?

II) sammen med biogasanlægget at inddrage SEGES Innovation i processen.

III) undersøge hvordan den nye løsning kan gøres til ny praksis flere steder eventuelt i en alternativ form – eksempelvis hvor der kan bruges kalkblanding som isolering i stedet for støvblandingen.

Medarbejderen er bevidst om, at virksomheden har et højt ejerskab til løsningen. Det er derfor altafgørende, at der bliver givet grønt lys for en udgave af løsningen, så virksomhedens høje motivation for løsningen ikke falder, og at der samtidig kan skabes momentum til at lave flere innovative løsninger.